

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (2542: 5 - 13) มาตรา 6 “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” อีกทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2551: 3 - 5) ที่กำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต มีการประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พุทธศักราช 2550 - 2554 (2549: 58 - 59) ได้ อัญเชิญปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญาพื้นฐานในการกำหนดแผน และให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบบองค์รวม ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพของคนไทยในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งมุ่งให้คนไทยอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข บนพื้นฐานของความมีเหตุมีผล พัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต ตลอดจนพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง และมีคุณภาพในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน สอดคล้องกับแผนพัฒนาการแนะแนว ฉบับที่ 3 พุทธศักราช 2545 - 2549 (2545: 15 - 37) ที่มีส่วนสำคัญในการช่วยพัฒนาคน สังคม สิ่งแวดล้อม และมุ่งให้คนไทยได้รับการพัฒนา เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข พึ่งพาตนเองได้ มีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีศาสนาและวัฒนธรรมในวิถีชีวิต ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง เอื้ออาทร ไม่เอาเปรียบ เอาเปรียบ มีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต ปฏิบัติตามกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ใช้ร่วมกันในสังคม อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสมานฉันท์ ตระหนักถึงคุณค่า และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ทั้งของตนเองและผู้อื่น อันจะนำไปสู่ความสงบสุขภายในสังคม

กรมวิชาการ (2546: 68) กล่าวว่า “โดยธรรมชาติบุคคลไม่สามารถอยู่ได้ตามลำพัง แต่ต้องอยู่ร่วมกันในสังคมในรูปแบบลักษณะต่าง ๆ เช่น ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน ชุมชน ประเทศชาติ

โดยที่คนในสังคมก็เป็นผลิตผลของสังคม ที่มีวัฒนธรรม และระบบคุณค่าที่ปลูกฝังอยู่ในขณะเดียวกันบุคคลนั้นก็มีส่วนสร้างสรรค์สังคมให้เป็นไปในลักษณะที่ตนเห็นว่าดีงาม ถูกต้อง ยุติธรรม”

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พุทธศักราช 2550 - 2554 (2549: 12-13) กล่าวว่า “ปัจจุบันเป็นยุคของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร ที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และการเลื่อนไหลจากวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาสู่ประเทศไทย ทำให้คนไทยประสบปัญหาวิกฤติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป โดยเป็นผลกระทบมาจากการเลื่อนไหลทางวัฒนธรรมจากต่างชาติเข้ามาสู่ประเทศไทยผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะเด็ก และเยาวชนยังขาดทักษะในด้านการคิด วิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ไม่สามารถคัดกรอง และเลือกรับวัฒนธรรมที่ดี ปัจจุบันเว็บไซต์ลามกในประเทศไทยขยายตัวสูงขึ้น นอกจากนี้สื่อสารมวลชนอื่น ๆ ทั้งสื่อโทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวนมากขาดความเข้มงวดทางจรรยาบรรณในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเชิงลบ ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมมากขึ้น ขาดจิตสำนึกสาธารณะ ให้ความสำคัญกับส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ทำให้คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลง นำไปสู่ปัญหาทางสังคมต่าง ๆ อาทิ ปัญหาเด็กและเยาวชน ปัญหาการขาดสัมพันธภาพภายในครอบครัว รวมทั้งปัญหายาเสพติดและอาชญากรรมอื่น ๆ”

นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ (2551: 54 - 76) กล่าวว่า “ความยุติธรรม คือ ให้เกียรติในความเป็นมนุษย์ ยอมรับและเข้าใจในอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดของผู้อื่น ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาค และมีความเที่ยงตรงในการตัดสินใจ ซึ่งจะนำไปสู่ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในสังคม” ประเวศ วะสี (อ้างถึงใน อकिन รพีพัฒน์ 2552: 9) ได้กล่าวไว้ว่า “ความยุติธรรมเป็นเรื่องใหญ่ที่สุดของมนุษย์ เพื่อความยุติธรรม มนุษย์ยอมได้ทุกอย่าง ไม่ว่าจะยอมเหนื่อย ยอมอด ยอมเจ็บ จนกระทั่งยอมตาย ความยุติธรรมเป็นบ่อเกิดของสุขภาวะทางสังคม สังคมที่ขาดความยุติธรรม จะขาดความสงบสุข สังคมไทยขาดความยุติธรรมทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และกฎหมาย ความยุติธรรมจึงเป็นเรื่องใหญ่มากที่คนไทยทุกคน ควรให้ความสนใจศึกษา และร่วมกันสร้างให้ได้ เพราะตราบใดที่เราขาดความยุติธรรม เราก็ไม่สามารถมีความสุขได้” ดังนั้น การพัฒนาพฤติกรรมยุติธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นหน้าที่ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ที่ต้องร่วมช่วยกันปลูกฝังและสร้างเสริมให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมยุติธรรม ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ส่วนการพัฒนาพฤติกรรมยุติธรรม เพื่อให้บุคคล เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข กรมวิชาการ (2545: 54) ได้กล่าวไว้ว่า “วัยรุ่นตอนต้นก็เป็นช่วงวัยที่เหมาะสมในการพัฒนาบุคลิกภาพและพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านความซื่อสัตย์ ความมีสติสัมปชัญญะ ความรับผิดชอบ

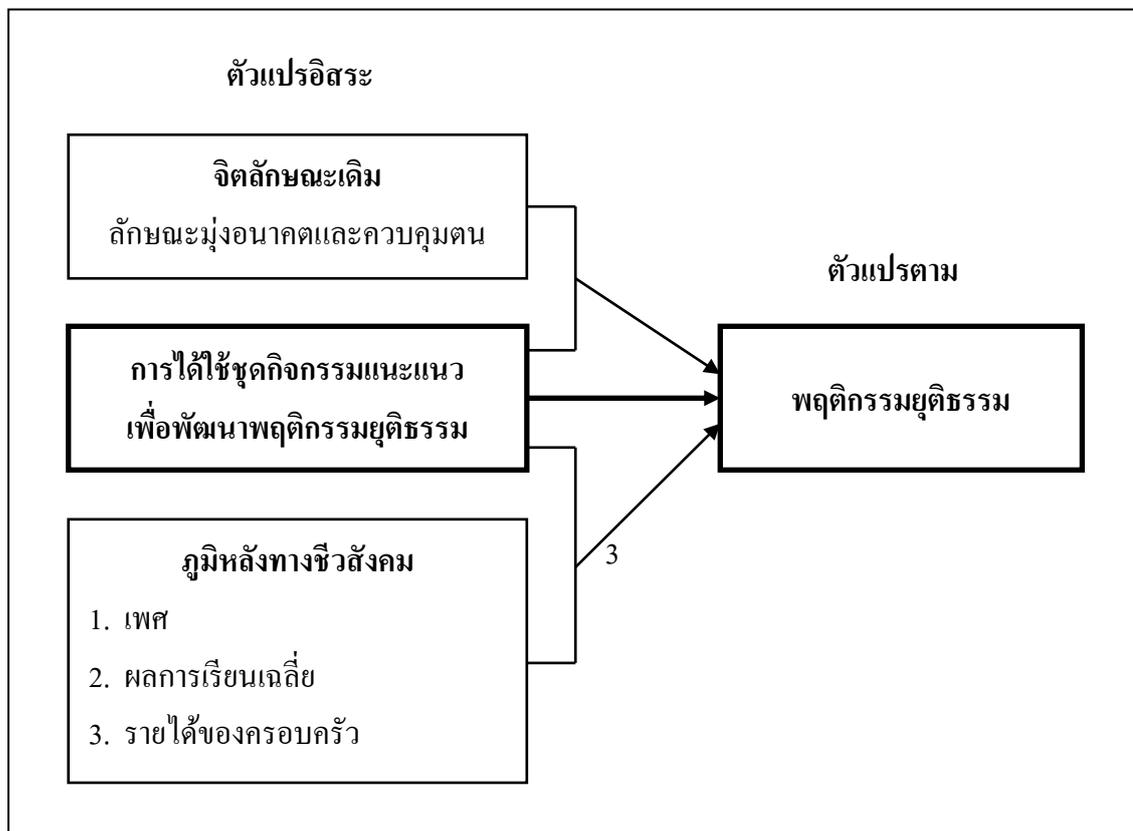
ความอดทน ความมีวินัย และความยุติธรรม” นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2544: ก) ยังได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของบุคคลช่วงวัยรุ่นด้วยว่า “วัยรุ่นเป็นช่วงชีวิตที่มีความยุ่งยาก ตกอยู่ภายใต้ความ มีคมน ขัดแย้ง และความไม่มั่นคงของชีวิต เมื่อประสบกับปัญหาเช่นเดียวกับบุคคลในวัยอื่น เขามักจะมีความยุ่งยาก และขัดแย้งมากกว่า เพราะเป็นวัยที่ยังขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ห้อย่างเป็นระบบ ไม่สามารถคัดกรอง และเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีได้ ส่งผลให้วัยรุ่นเกิดการปรับเปลี่ยนค่านิยม เกิดพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยม และบริโภคนิยมมากขึ้น ขาดคุณธรรม จริยธรรม และความยุติธรรม” การพัฒนาพฤติกรรมยุติธรรมของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การเรียนรู้ตามธรรมชาติของนักเรียนวัยรุ่น การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้ศรัทธา และทำตามการสอน สอดแทรกในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ การฝึกฝนอบรม และการจัดกิจกรรมแนะแนว เป็นต้น

กรมวิชาการ (2546: 24) ได้กล่าวถึง การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตและ/หรือ พฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนว ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวหลายกิจกรรม ใช้วิธีการหลากหลาย แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาจิตหรือ พฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจง โดยใช้กระบวนการกลุ่มซึ่งยึดผู้รับบริการเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้รับบริการ เกิดการเรียนรู้จากการค้นพบด้วยตนเอง และเรียนรู้จากกลุ่ม รวมทั้งสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จาก การร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ให้เป็นคนที่มีคุณภาพของ สังคมไทย เนื่องจากผู้วิจัยตระหนักในความสำคัญของพฤติกรรมยุติธรรม ซึ่งควรปลูกฝัง และสร้าง เสริมให้แก่แก่นักเรียนวัยรุ่นตอนต้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อ พัฒนาพฤติกรรมยุติธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนตรังคริสเตียนศึกษา จังหวัด ตรัง โดยมุ่งหวังจะนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพฤติกรรมยุติธรรมของ นักเรียนวัยรุ่นตอนต้น ให้เขาเจริญเติบโตเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ มีคุณค่า และมีความสุข

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมยุติธรรมของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้ใช้ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุติธรรม และกลุ่มควบคุมที่ได้ใช้กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมยุติธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีลักษณะมุ่งอนาคต และควบคุมตนต่างกัน
- 2.3 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมยุติธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีภูมิหลังทางชีวสังคม ต่างกัน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1.1 แสดงความเชื่อมโยงระหว่างตัวแปร

4. สมมุติฐานการวิจัย

4.1 นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุติธรรม จะมีพฤติกรรมยุติธรรมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้ใช้กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ

4.2 นักเรียนกลุ่มทดลองที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนสูง หลังการได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุติธรรม จะมีพฤติกรรมยุติธรรมสูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนต่ำ

4.3 นักเรียนกลุ่มทดลองที่มีเพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และรายได้ของครอบครัวต่างกัน หลังการได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุติธรรม จะมีพฤติกรรมยุติธรรมแตกต่างกัน

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนตรังคริสเตียนศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวน 5 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 250 คน

5.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม 2 ห้องเรียน แล้วสุ่มเข้ากลุ่ม 2 กลุ่ม ได้กลุ่มละ 30 คน จากนั้นจับสลากเพื่อกำหนดให้เป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม

5.3 ระยะเวลาที่ศึกษา

ระยะเวลาที่ศึกษา คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553

5.4 ตัวแปรที่ศึกษา

5.4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1) *ตัวแปรอิสระที่จัดกระทำ* คือ การได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุติธรรม

2) *ตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุผล* ได้แก่

(1) ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน

(2) ภูมิหลังทางชีวสังคม คือ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และรายได้ของ

ครอบครัว

5.4.2 *ตัวแปรตาม* คือ พฤติกรรมยุติธรรม

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 *พฤติกรรมยุติธรรม* หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการเคารพสิทธิในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น การยอมรับในความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และพฤติกรรมของผู้อื่น การปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาค เท่าเทียมกัน และการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเที่ยงตรงสอดคล้องกับความ เป็นจริงและเหตุผล

6.2 ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุคธรรม หมายถึง กิจกรรมแนะแนวหลาย ๆ กิจกรรมประกอบกันเป็นชุด ซึ่งสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายเฉพาะเจาะจง เพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุคธรรม และใช้เทคนิค/วิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น

6.3 กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ หมายถึง กิจกรรมแนะแนวที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุคธรรม แต่เป็นกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัว - สังคม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

6.4 ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกล สามารถอดได้ รอได้อย่างเหมาะสม การเห็นผลดีหรือผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถวางแผนปฏิบัติตนเพื่อรองรับผลดีหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และความสามารถละเว้นการปฏิบัติเพื่อผลที่ดีกว่าที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

6.5 ภูมิหลังทางชีวสังคม ประกอบด้วย

6.5.1 เพศ คือ รูปลักษณะที่บ่งบอกความเป็นเพศชายหรือเพศหญิง

6.5.2 ผลการเรียนเฉลี่ย หมายถึง ระดับความสามารถในการเรียนรู้หรือสติปัญญาของบุคคล ที่ได้รับอิทธิพลมาจากพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาจากผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) ของนักเรียนในปีการศึกษา 2552 นำมาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มต่ำ และกลุ่มสูง กำหนดให้นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.49 ลงมา เป็นผู้มีผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ และนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป เป็นผู้มีผลการเรียนเฉลี่ยสูง

6.5.3 รายได้ของครอบครัว หมายถึง ปริมาณรายได้ทั้งหมดที่สมาชิกในครอบครัวได้รับในหนึ่งเดือน นำมาแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ รายได้ต่ำ และรายได้สูง กำหนดให้นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท เป็นผู้ที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำ และนักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป เป็นผู้ที่ครอบครัวมีรายได้สูง

6.6 นักเรียน หมายถึง นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนตรังคริสเตียนศึกษา จังหวัดตรัง

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ได้ข้อความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมยุคธรรม โดยการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

7.2 ได้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุคธรรม และแบบวัดพฤติกรรมยุคธรรมที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ได้เหมาะสมสำหรับนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น

7.3 ได้แนวทางในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านอื่น ๆ สำหรับนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น

7.4 ได้แนวทางในการวิจัยเพื่อพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านอื่น ๆ สำหรับนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น